

การประเมินค่าบทความในวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
จากการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นางสาววิบูลสุข บัณฑิตย์

007465

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๔

ISBN 974-561-504-8

**AN EVALUATION OF T.L.A. BULLETIN ARTICLES
CITED IN MASTER'S THESES IN LIBRARY SCIENCE AT
CHULALONGKORN UNIVERSITY AND SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY**

Miss Viboonsuk Bundit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

ISBN 974-561-504-8

วิทยานิพนธ์ การประเมินค่าบทความในวารสารห้องสมุดของสมาคมห้องสมุด
 แห่งประเทศไทย จากการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต
 สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและ
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชื่อผู้เขียน นางสาววิบูลสุข บัณฑิตย์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัมพร พิษะระ

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

ปีการศึกษา ๒๕๒๕

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะประเมินค่าบทความทางวิชาการจากวารสาร
 ห้องสมุดของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในรอบ ๒๐ ปี ที่พิมพ์ออกเผยแพร่ คือ ตั้งแต่
 ฉบับที่ ๑ ปีที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๐๐ ถึง ฉบับที่ ๖ ปีที่ ๒๐ พ.ศ. ๒๕๑๙ ที่มีการนำไปอ้างอิง
 ในวิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
 มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตั้งแต่ปีการศึกษาแรกจนถึงปีการศึกษา ๒๕๒๐
 รวมทั้งสิ้น ๑๖๓ เล่ม ในด้านปริมาณของบทความที่ได้รับการอ้างอิงในแต่ละสาขาของ
 บรรณารักษศาสตร์ ความถี่ของบทความที่ได้รับการอ้างอิง และคุณค่าของบทความที่ได้รับ
 การอ้างอิงตามเกณฑ์ของบทความทางวิชาการ การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอในรูปแบบของร้อยละ
 มีขนิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซี-เทสต์ (Z-test)
 ที-เทสต์ (t-test) และไคสแควร์ (chi square)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ วิทยานิพนธ์ที่อ้างอิงบทความจากวารสารห้องสมุดมี
 จำนวนร้อยละ ๔๖.๖๓ ของวิทยานิพนธ์ทั้งหมด บทความทางวิชาการที่ได้รับการอ้างอิงมี
 จำนวนร้อยละ ๒๗.๗๓ ของบทความทั้งหมดที่พิมพ์ ซึ่งไม่รับกับสมมุติฐานที่ว่าบทความทาง
 วิชาการจากวารสารห้องสมุดมีการนำไปอ้างอิงในวิทยานิพนธ์เป็นอัตราส่วน ๑ ใน ๒ ของ
 บทความทั้งหมดที่พิมพ์ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ เมื่อจำแนกในแต่ละสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์

ปรากฏว่า บทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทรัพยากรและงานเทคนิคได้รับการอ้างอิงมากที่สุด ร้อยละ ๔๘.๕๗ รองลงมา คือ วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น ร้อยละ ๓๖.๓๖ และ น้อยที่สุด คือ บริการของห้องสมุด ร้อยละ ๑๓.๒๑ และพบว่าบทความที่ได้รับการอ้างอิง ซึ่งนำมาประเมินค่าส่วนใหญ่ได้รับการอ้างอิงเป็นจำนวน ๑ ครั้ง ร้อยละ ๖๐.๒๓ รองลงมา ได้รับการอ้างอิงเป็นจำนวน ๒ ครั้ง ร้อยละ ๒๒.๗๓ และต่ำที่สุดได้รับการอ้างอิง ๔ ครั้ง และ ๗ ครั้ง เป็นจำนวนร้อยละ ๒.๒๗ เท่ากัน

จากการประเมินค่าบทความที่ได้รับการอ้างอิงจำนวน ๘๘ เรื่อง พบว่า ร้อยละ ๗๓.๘๖ เป็นบทความที่มีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง รองลงมา ร้อยละ ๑๓.๖๔ มีคุณสมบัติ อยู่ในเกณฑ์ไม่ดี และต่ำที่สุดร้อยละ ๑๒.๕๐ มีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์ดี อย่างไรก็ตาม บทความที่มีคุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์ดีส่วนใหญ่เป็นบทความที่ได้รับการอ้างอิงมาก บทความที่มี คุณสมบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและอยู่ใน เกณฑ์ไม่ดีส่วนใหญ่เป็นบทความที่ใช้อ้างอิงน้อย ซึ่ง เมื่อทดสอบสมมุติฐานพบว่าความถี่ที่ได้รับการอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับคุณสมบัติของบทความ ทางวิชาการตามเกณฑ์ที่ระดับนัยสำคัญ .๐๕ และผลการประเมินคุณสมบัติแต่ละด้านพบว่า ชื่อเรื่องของบทความอยู่ในเกณฑ์ดี หน้าแรกของบทความ ลักษณะโครงสร้างของบทความ ทางวิชาการ วิธีเขียนและรูปแบบของการเขียน ความถูกต้องเชื่อถือได้ ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนวิธีการอ้างอิงเอกสารในเนื้อเรื่องและการ ทำรายชื่อเอกสารอ้างอิงอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บรรณาธิการและคณะผู้จัดทำวารสารห้องสมุด ควรเร่งรีบจัดทำ "คำแนะนำสำหรับนักเขียน" ซึ่งควรมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ คือ ขอบเขต เนื้อหาของวารสาร ประเภทของบทความที่ลงพิมพ์ เจาะใจในการรับบทความลงพิมพ์ การเตรียมต้นฉบับบทความ ลักษณะโครงสร้างของบทความทางวิชาการ การอ้างอิง เอกสารและการทำรายชื่อเอกสารอ้างอิง วิธีการเขียนบทความ และคำเขียนบทความ เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการเขียนบทความและในการพิจารณาต้นฉบับบทความที่ส่งมา เพื่อ ทำให้บทความที่ลงพิมพ์ในวารสารรายการนี้ได้มาตรฐาน

Thesis Title   An Evaluation of T.L.A. Bulletin Articles Cited
                          in Master's Theses in Library Science at
                          Chulalongkorn University and Srinakharinwirot
                          University
Name   Miss Viboonsuk Bundit
Thesis Advisor   Assistant Professor Amporn Tikhara
Department   Library Science
Academic Year   1982

ABSTRACT

The aim of this research is to evaluate the academic articles published in T.L.A. Bulletin in the past twenty years (from the first issue of volume 1 which came out in 1957, to the sixth issue of volume 20, 1976) which were cited in 163 Master's Theses of Department of Library Science, Graduate Schools, Chulalongkorn University and Srinakharinwirot University, between the academic years of 1965 and 1977. The number of cited articles in each branch of Library Science, the frequency of cited articles and the value of academic articles were evaluated. The data were presented in percentage, mean, standard deviation, correlation, Z-test, t-test and chi-square.

The results of this research showed that 46.63 % of all theses cited articles from T.L.A. Bulletin. 27.73 % of the articles which were cited in various theses were not 1:2 of the published articles, representing significant difference at the level .05 level. It also appeared that almost half (48.57 %) of all cited articles were about resources and technical services. Approximately one-third (36.36 %)

were about children and young adult literature, while articles about library services were only 13.21 %. Most articles (60.23 %) were cited only once. About one-fourth (22.73 %) were cited twice. The least percentage (2.27 %) were cited 4 to 7 times.

In evaluating the articles cited, it was found that 73.86 % were of medium value, 13.64 % were poor and 12.50 % were of a high standard. However, it was found that good articles were frequently cited, and articles of medium and poor value were seldom used. The hypothesis testing showed a correlation between the frequency and the value of cited academic articles at about .05 level of significance. In details, their titles were good; their structure, style, the reliability and first page of article were reasonable; their illustrations, tables and charts were of medium standard. However, the actual preparation of citations and the reference lists were considered rather poor, as it was not always adhered to an internationally recognized system.

It is suggested that an editor of T.L.A. Bulletin and the editorial board should arrange instructions for contributors on the following topics: the scope of the bulletin, the type of articles, submission of articles, manuscript preparation, the structure of academic articles, system of citation and reference lists, the system used in writing articles and the propose of payment; as guidelines for both authors and editors which will help to standardize the articles for Thai Library Association Bulletin.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเพราะความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
อัมพร ทิขะระ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ผู้ซึ่งให้คำปรึกษาที่เต็มไปด้วยคุณประโยชน์
ความช่วยเหลือ และการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดตลอดมา ผู้ช่วยศาสตราจารย์
อนุสรณ์ สุนทรพงศ์ ผู้ซึ่งกรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาและความรู้ทางด้านสถิติอย่างดียิ่ง
และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ม.ล. จ้อย นันทิวิชรินทร์ อาจารย์ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล
ผู้ซึ่งกรุณาสละเวลาอ่าน ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์หลายประการ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเพื่อน พี่ และน้องที่รักทุกคนสำหรับกำลังใจและความเชื่อเพื่อ
โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณหญิงสุวิมล อัครกะพูน และคุณสมร จิตรราทร

ท้ายที่สุด กราบขอบพระคุณพ่อและแม่ที่เป็นกำลังใจสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ
ในด้านทุนการศึกษา จนผู้วิจัยสามารถทำงานได้สำเร็จตามความประสงค์

วิบูลสุข บัณฑิตย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฉิ
สารบัญภาพ	ท
บทที่	
๑. บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
สมมุติฐานของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๔
ข้อตกลงเบื้องต้น	๕
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	๕
วิธีดำเนินการวิจัย	๖
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๗
งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	๗
๒. การวิเคราะห์การอ้างอิง : การประเมินค่าวารสาร	๑๔
การอ้างอิง	๑๔
การวิเคราะห์การอ้างอิง	๑๕
ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเอกสารที่ได้รับการอ้างอิงกับเอกสาร ที่ทำการอ้างอิง	๒๐

บทที่

ญ
หน้า

การนับการอ้างอิง	๒๔
แหล่งรวบรวมข้อมูลการอ้างอิงเพื่อใช้ในการวิเคราะห์	๒๕
มาตรฐานในการวัดการอ้างอิง	๓๓
ประวัติความเป็นมาของการวิเคราะห์การอ้างอิงโดยสังเขป ..	๓๔
การประเมินค่าบทความโดยศึกษาจากการอ้างอิง	๕๐
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิเคราะห์การอ้างอิง	๕๒
๓. วิธีดำเนินการวิจัย	๕๗
๔. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์	๖๔
๕. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๑๐
บรรณานุกรม	๑๒๔
ภาคผนวก	๑๓๒
ประวัติผู้เขียน	๑๔๓

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

๑.	จำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ที่อ้างอิงบทความทางวิชาการ ในวารสารห้องสมุด จำแนกตามสถาบันการศึกษา	๗๐
๒.	จำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ที่อ้างอิงบทความทางวิชาการ ในวารสารห้องสมุดแต่ละปีการศึกษา	๗๑
๓.	จำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ที่อ้างอิงบทความทางวิชาการ ในวารสารห้องสมุด จำแนกตามความถี่ของบทความที่นำมาอ้างอิง .	๗๓
๔.	จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุดที่ ได้รับการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตาม เนื้อหาทางบรรณารักษศาสตร์ในแต่ละสาขาวิชา	๗๔
๕.	จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการจากวารสารห้องสมุด ที่ได้รับการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนก ตามจำนวนครั้งที่ได้รับการอ้างอิง	๗๕
๖.	จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุด ที่ได้รับการอ้างอิง จำแนกตามประเภท	๗๖
๗.	คะแนนเต็ม คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเกณฑ์ มาตรฐานของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุด	๗๗
๘.	คะแนนที่ประเมินได้ จำนวนครั้งที่ได้รับการอ้างอิง และคุณค่า ตามเกณฑ์มาตรฐาน ของบทความทางวิชาการในวารสาร ห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามประเภทของบทความ	๗๘
๙.	จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุด ที่ได้รับการอ้างอิง จำแนกตามคุณสมบัติด้าน "ชื่อเรื่องของ บทความ" ตามเกณฑ์มาตรฐาน	๘๔

ตารางที่

หน้า

๑๐. จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุด ที่ได้รับการอ้างอิง จำแนกตามคุณสมบัติด้าน "หน้าแรกของ บทความ" ตามเกณฑ์มาตรฐาน	๔๔
๑๑. จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุด ที่ได้รับการอ้างอิง จำแนกตามคุณสมบัติด้าน "ลักษณะโครงสร้าง ของบทความทางวิชาการ" ตามเกณฑ์มาตรฐาน	๑๐๐
๑๒. จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุด ที่ได้รับการอ้างอิง จำแนกตามคุณสมบัติด้าน "วิธีการอ้างอิง เอกสารในเนื้อเรื่อง" ตามเกณฑ์มาตรฐาน	๑๐๑
๑๓. จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุด ที่ได้รับการอ้างอิง จำแนกตามคุณสมบัติด้าน "การทำรายชื่อ เอกสารอ้างอิง" ตามเกณฑ์มาตรฐาน	๑๐๒
๑๔. จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุด ที่ได้รับการอ้างอิง จำแนกตามคุณสมบัติด้าน "วิธีเขียนและ รูปแบบของการเขียน" ตามเกณฑ์มาตรฐาน	๑๐๓
๑๕. จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุด ที่ได้รับการอ้างอิง จำแนกตามคุณสมบัติด้าน "ความถูกต้อง เชื่อถือได้" ตามเกณฑ์มาตรฐาน	๑๐๔
๑๖. จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุด ที่ได้รับการอ้างอิง (บทความที่มีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ) จำแนกตามคุณสมบัติด้าน "ภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ" ตามเกณฑ์มาตรฐาน	๑๐๕
๑๗. จำนวนและร้อยละของบทความทางวิชาการในวารสารห้องสมุด ที่ได้รับการอ้างอิง จำแนกตามคุณสมบัตินៃบทความทางวิชาการ	๑๐๖

ตารางที่

หน้า

๑๘. จำนวนครั้งที่บทความทางวิชาการจากวารสารห้องสมุดได้รับการ
อ้างอิงในวิทยานิพนธ์ทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามคุณสมบัติ
ของบทความทางวิชาการ ๑๐๗

๑๙. จำนวนครั้งที่ได้รับการอ้างอิง (มาก/น้อย) จำแนกตามคุณสมบัติ
ของบทความทางวิชาการ ๑๐๘

๒๐. รายชื่อบทความเกี่ยวกับบรรณารักษศาสตร์ภูมิหลังที่ได้รับการ
อ้างอิงและรายชื่อวิทยานิพนธ์ที่อ้างอิง ๑๕๒

๒๑. รายชื่อบทความเกี่ยวกับประเภทของห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง
และรายชื่อวิทยานิพนธ์ที่อ้างอิง ๑๖๘

๒๒. รายชื่อบทความเกี่ยวกับบริการของห้องสมุดที่ได้รับการอ้างอิง
และรายชื่อวิทยานิพนธ์ที่อ้างอิง ๑๗๘

๒๓. รายชื่อบทความเกี่ยวกับทรัพยากรและงานเทคนิคที่ได้รับการ
อ้างอิงและรายชื่อวิทยานิพนธ์ที่อ้างอิง ๑๘๐

๒๔. รายชื่อบทความเกี่ยวกับวรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่นที่ได้
รับการอ้างอิงและรายชื่อวิทยานิพนธ์ที่อ้างอิง ๑๘๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

๑. แสดงรูปของครรชนีการอ้างถึงจากครรชนีการอ้างถึงทาง วิทยาศาสตร์	๔๑
๒. แสดงรูปของครรชนีบอกแหล่งที่มาจากครรชนีการอ้างถึงทาง วิทยาศาสตร์	๔๓
๓. แสดงรูปของครรชนีหัวเรื่องที่น่าสนใจเอาคำศัพท์สำคัญในชื่อเรื่อง มาหมุนเวียนเป็นคำในครรชนี จากครรชนีการอ้างถึงทาง วิทยาศาสตร์	๔๕

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย